

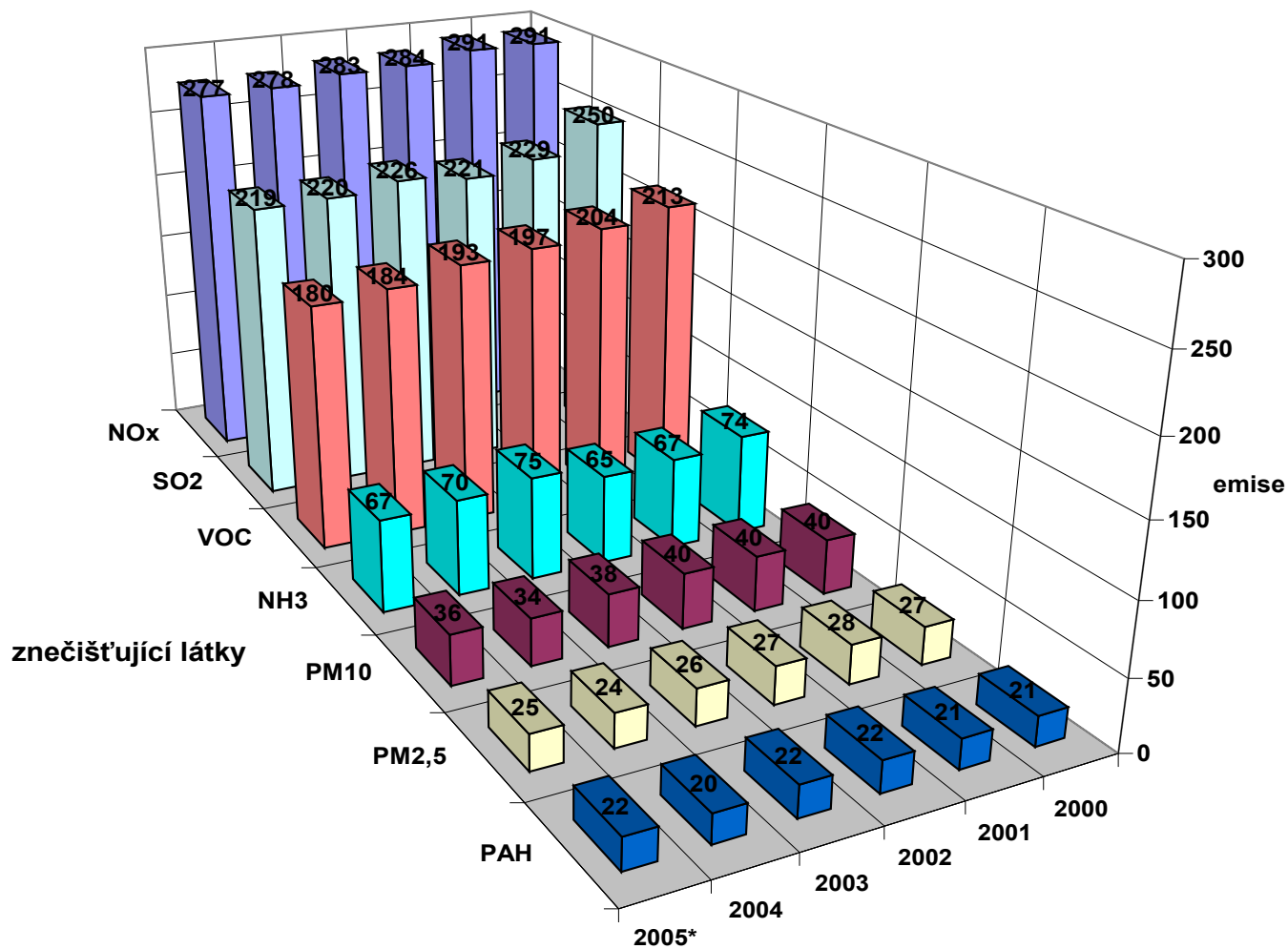

Řízení kvality ovzduší v ČR

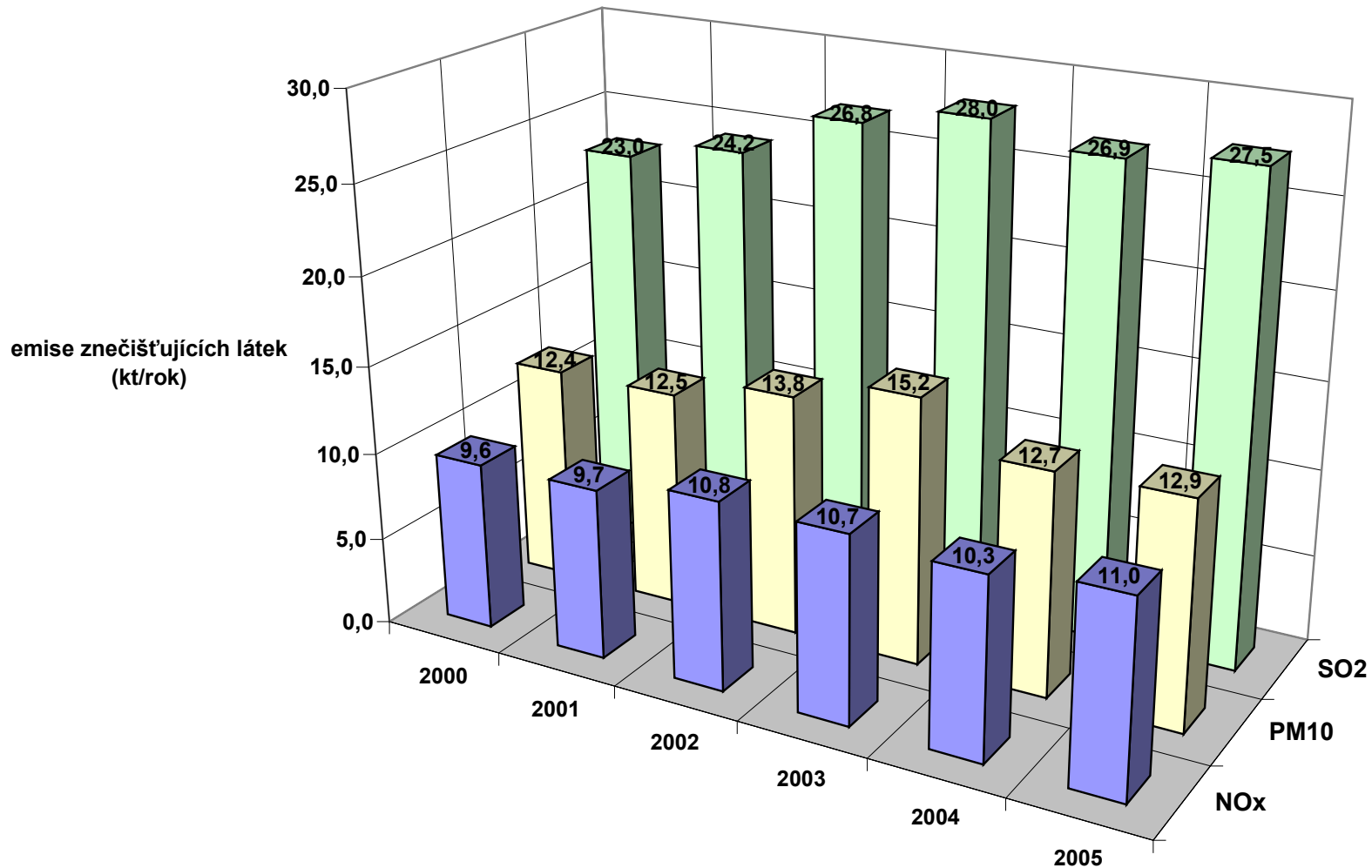
Jan Kužel, Jiří Morávek, *odbor ochrany ovzduší MŽP*

- » **Analýza stávající situace**
- » **Principy řízení kvality ovzduší v České republice**
- » **Možnosti řešení situace**
 - » programy ke zlepšení kvality ovzduší
 - » návrh Národního programu snižování emisí ČR
 - » plošné/individuální zpřísňování emisních limitů
 - » komplexní revize právního rámce ochrany ovzduší
 - » Operační program Životní prostředí pro období 2007 - 2013

Emisní vývoj v České republice

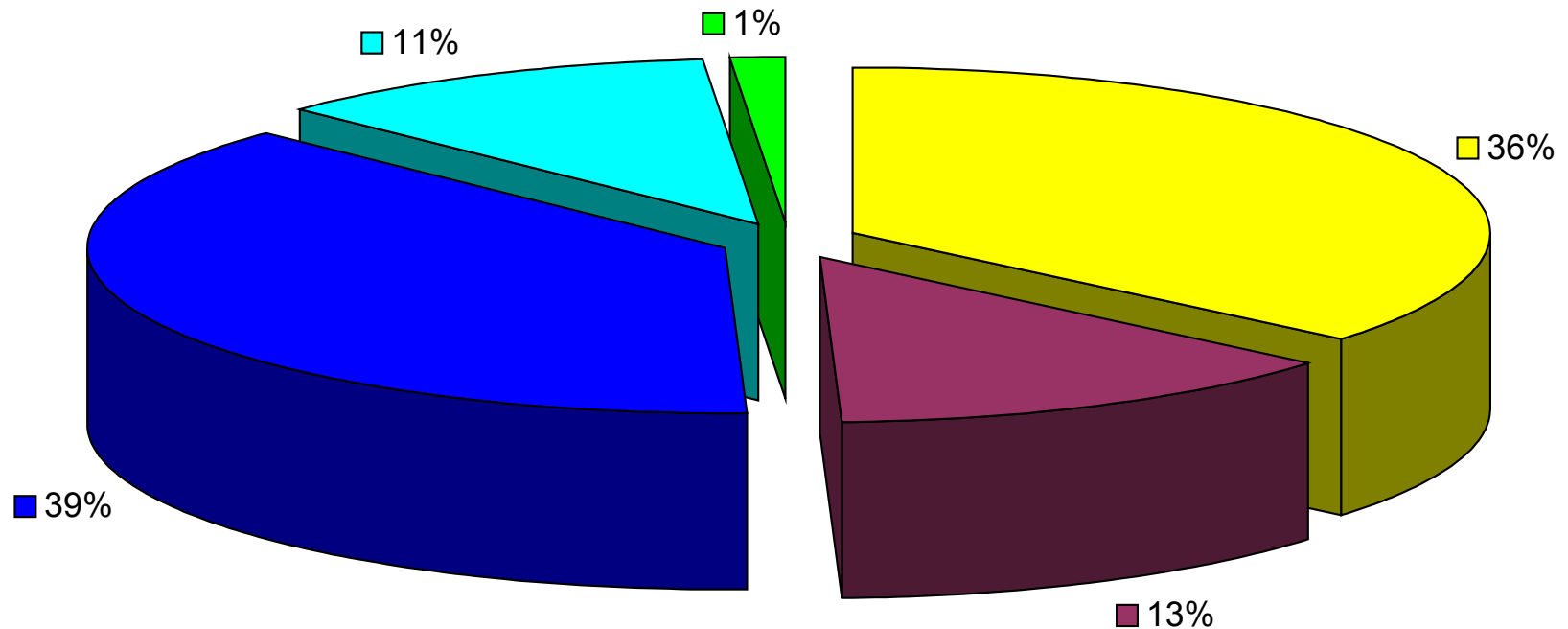

Emisní vývoj v sektoru vytápění domácností

Emisní analýza - NOx

Průměrný podíl významných sektorů na národních emisích NOx [%]

1.A.1 Veřejná energetika

1.A.2. Průmyslová energetika

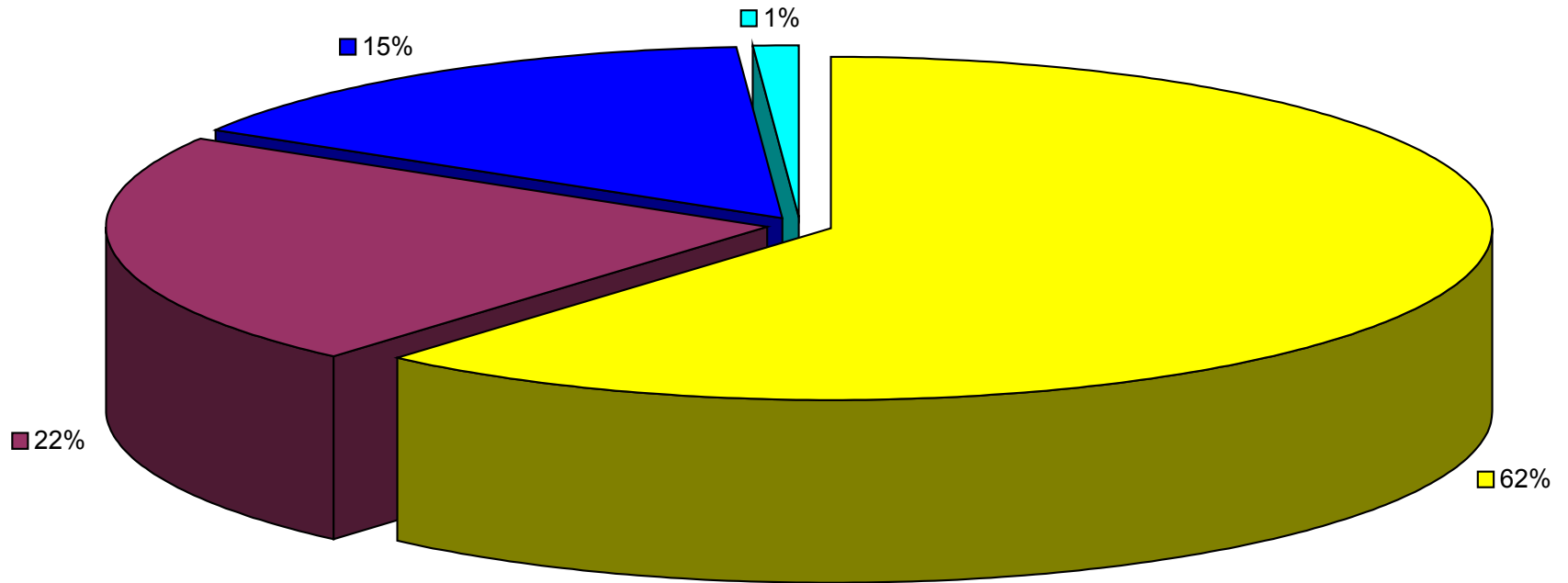
1.A.3 Doprava

1.A.4. Ostatní sektory

2. Průmysl

Emisní analýza – SO₂

Průměrný podíl významných sektorů na národních emisích SO₂ [%]

1.A.1 Veřejná energetika

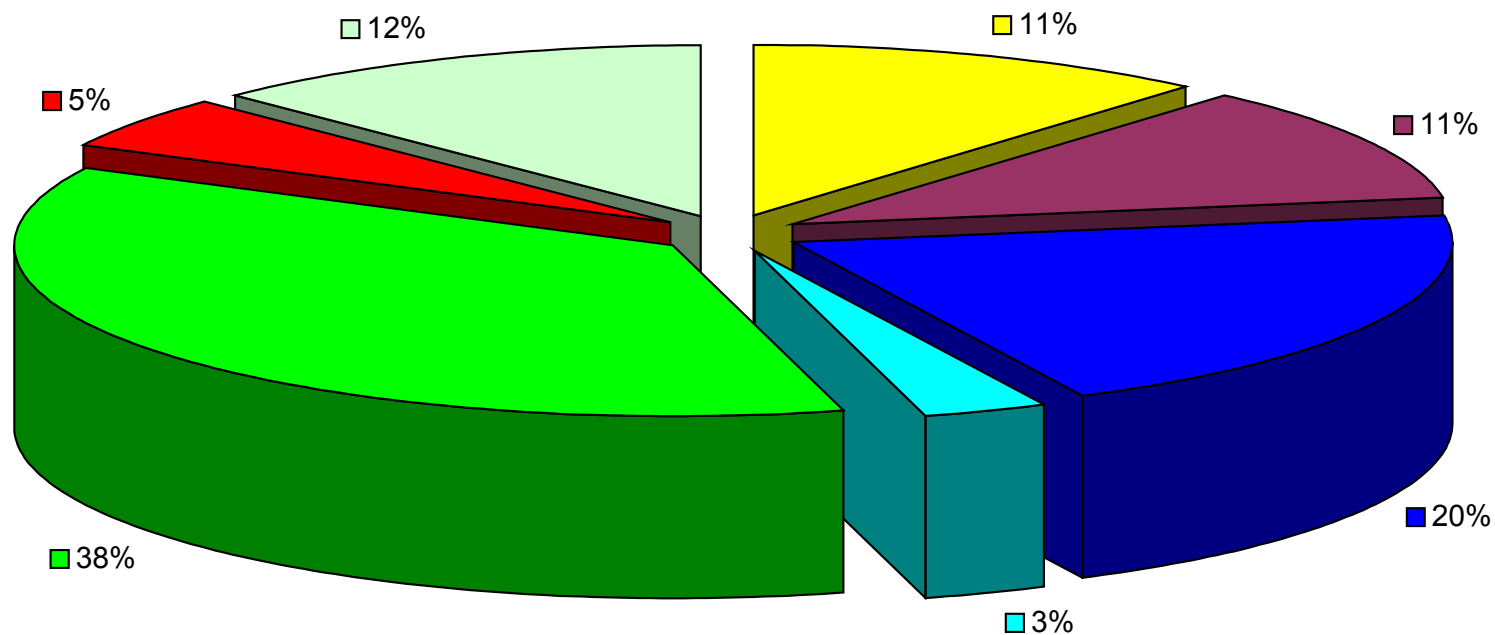
1.A.2. Průmyslová energetika

1.A.4. Ostatní sektory

2. Průmysl

Emisní analýza - primární PM₁₀

Průměrný podíl významných sektorů na národních emisích PM₁₀ [%]

1.A.1 Veřejná energetika

1.A.3. Doprava

1.A.4.b. Vytápění domácností

2. Průmysl

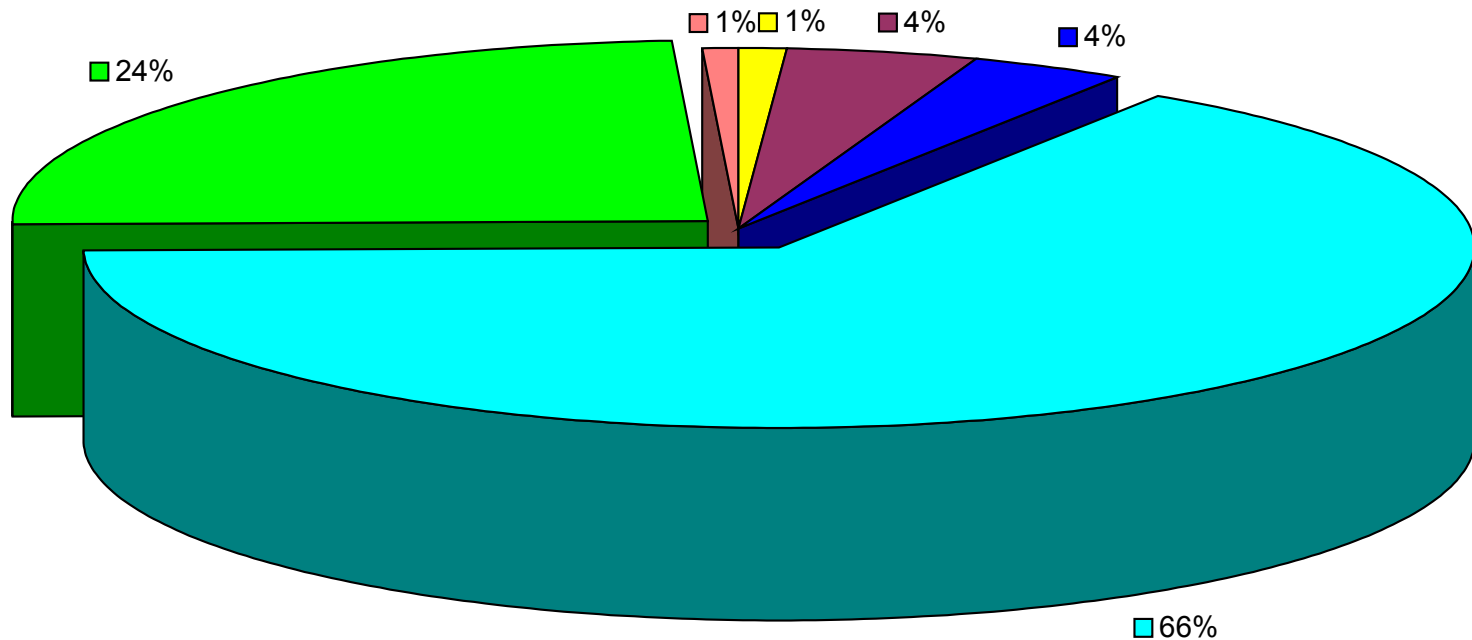
1.A.2. Průmyslová energetika

1.A.4a. Vytápění komerčních a veřejných objektů

1.A.4c.ii) Použití paliv v zemědělství-mobilní zdroje nesilniční

Emisní analýza - PAH

Průměrný podíl významných sektorů na národních emisích PAH [%]

1.A.1. Veřejná energetika

1.A.2. Průmyslová energetika

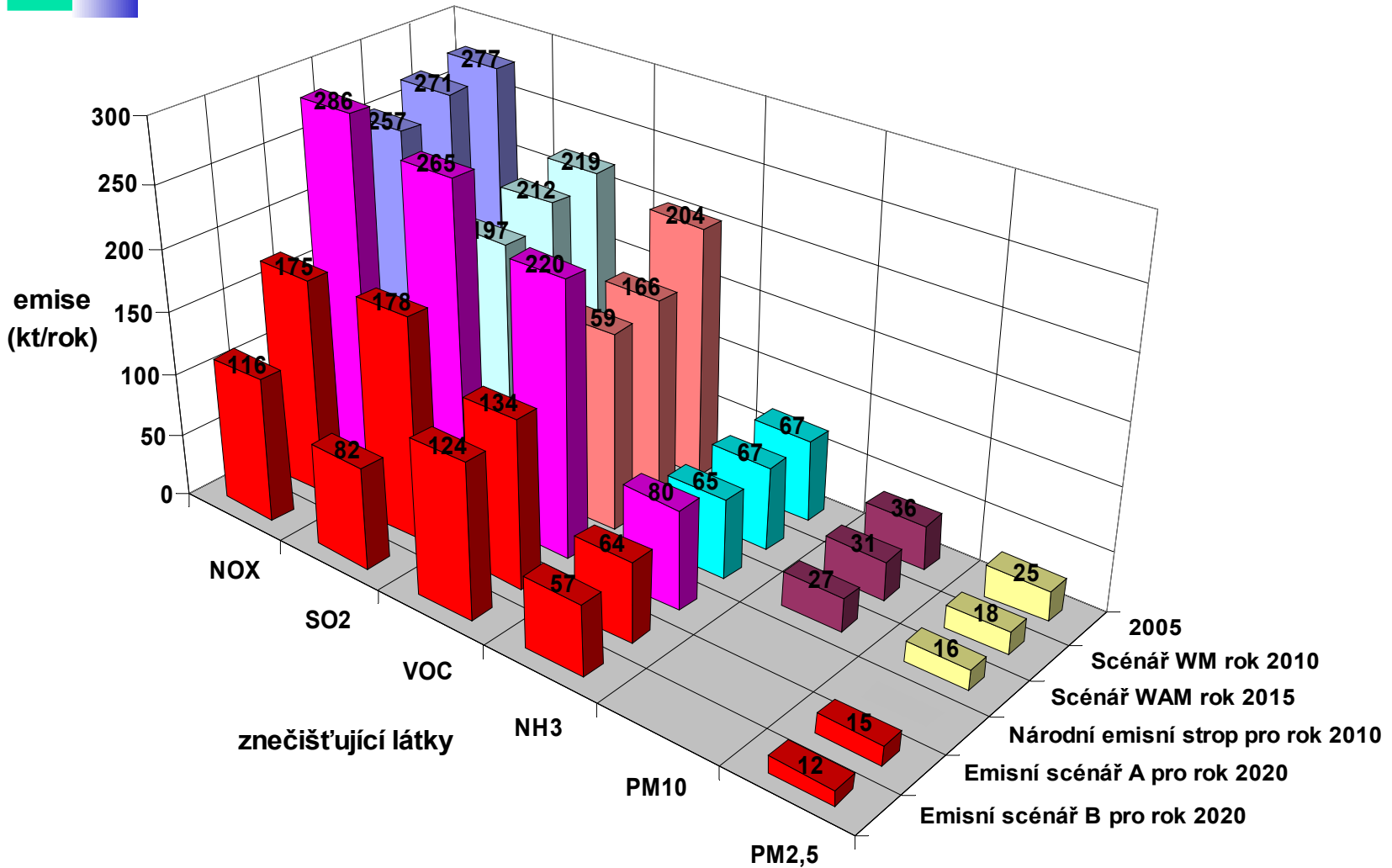
1.A.3. Doprava

1.A.4.b. Vytápění domácností

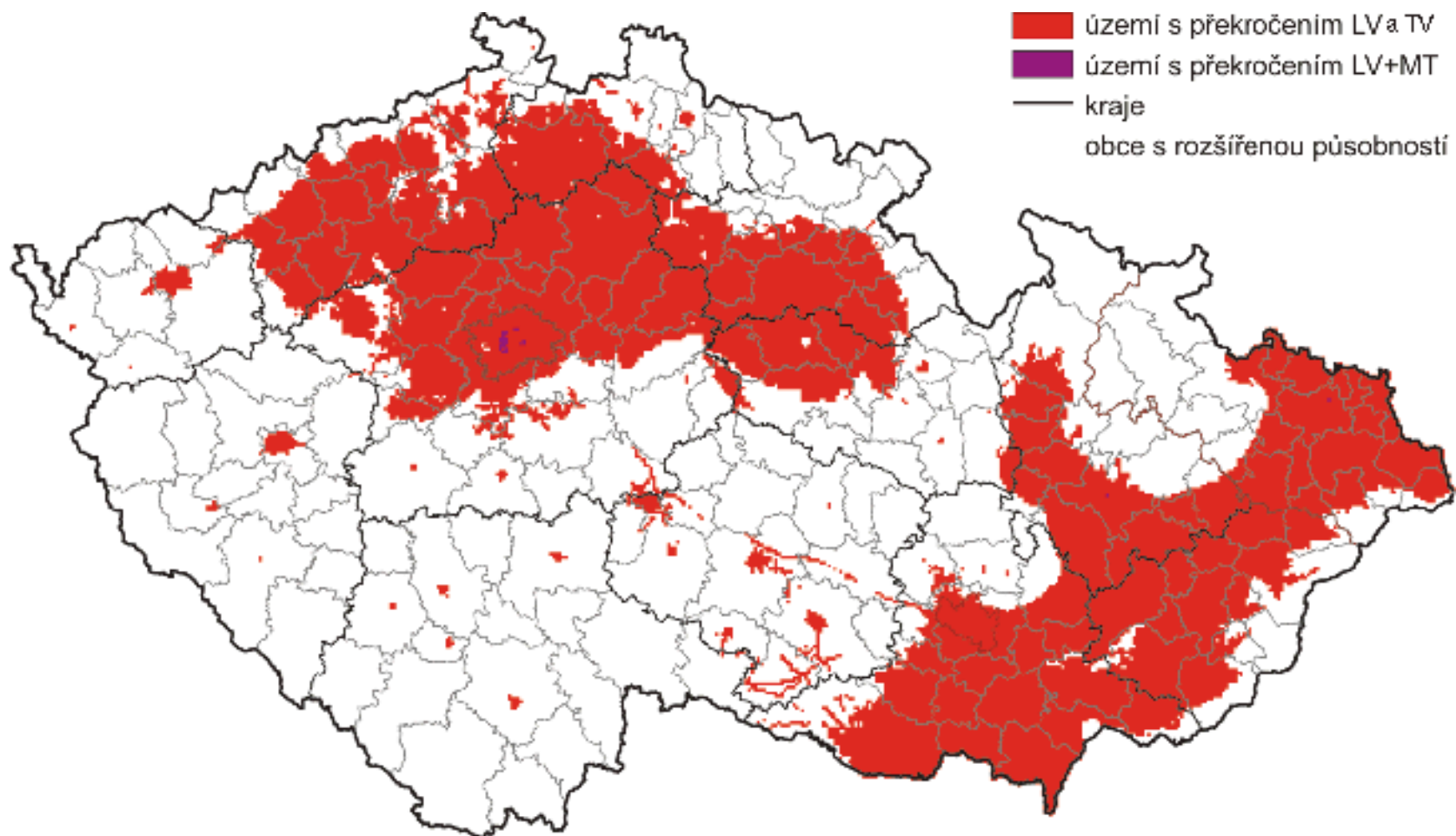
1.B. Fugitivní emise z nakládání s palivy

2. Průmysl

Emisní projekce rok 2015 a 2020

Analýza znečištění ovzduší - rok 2005

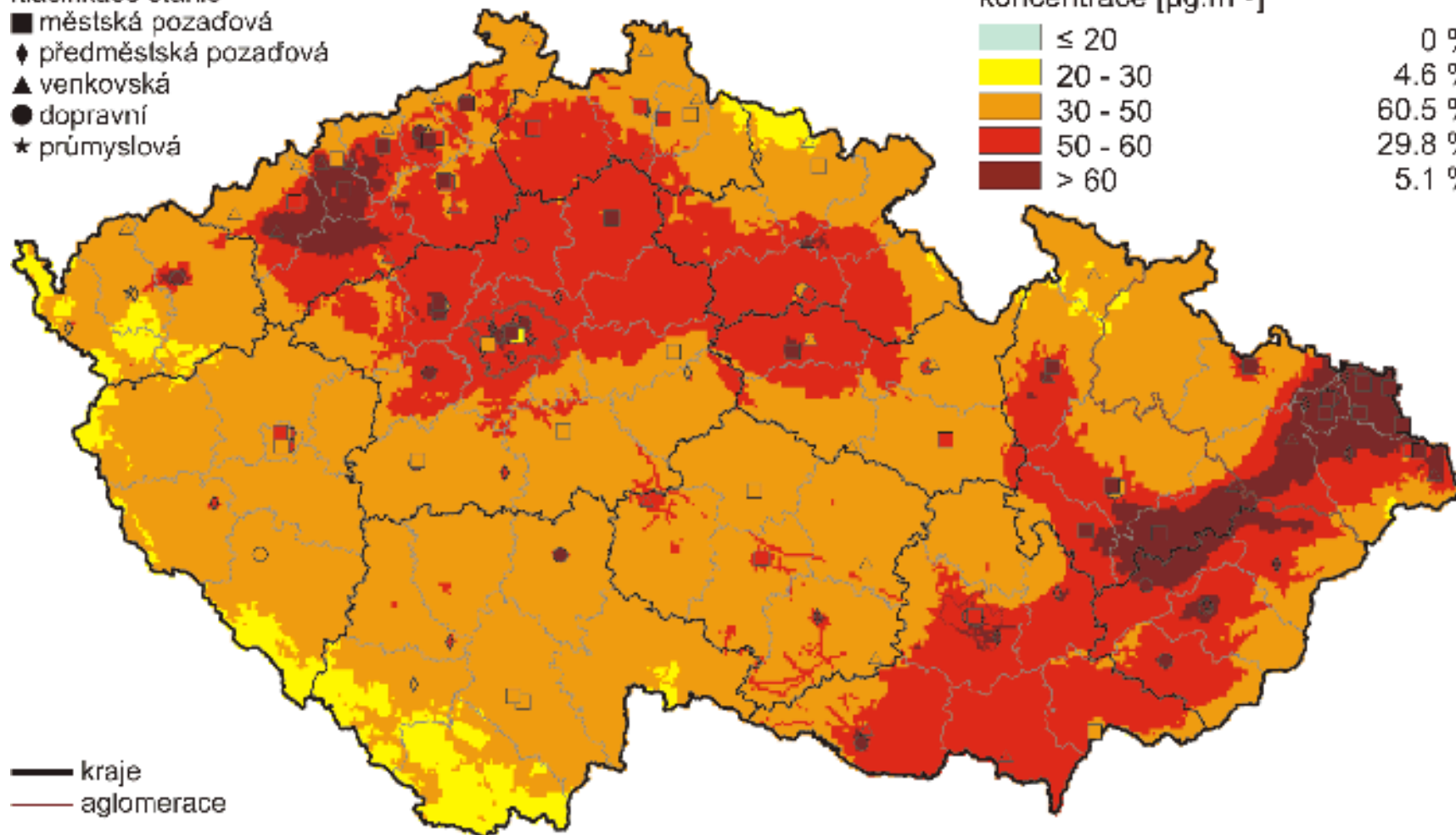
Analýza znečištění ovzduší PM₁₀ - rok 2005

klasifikace stanic

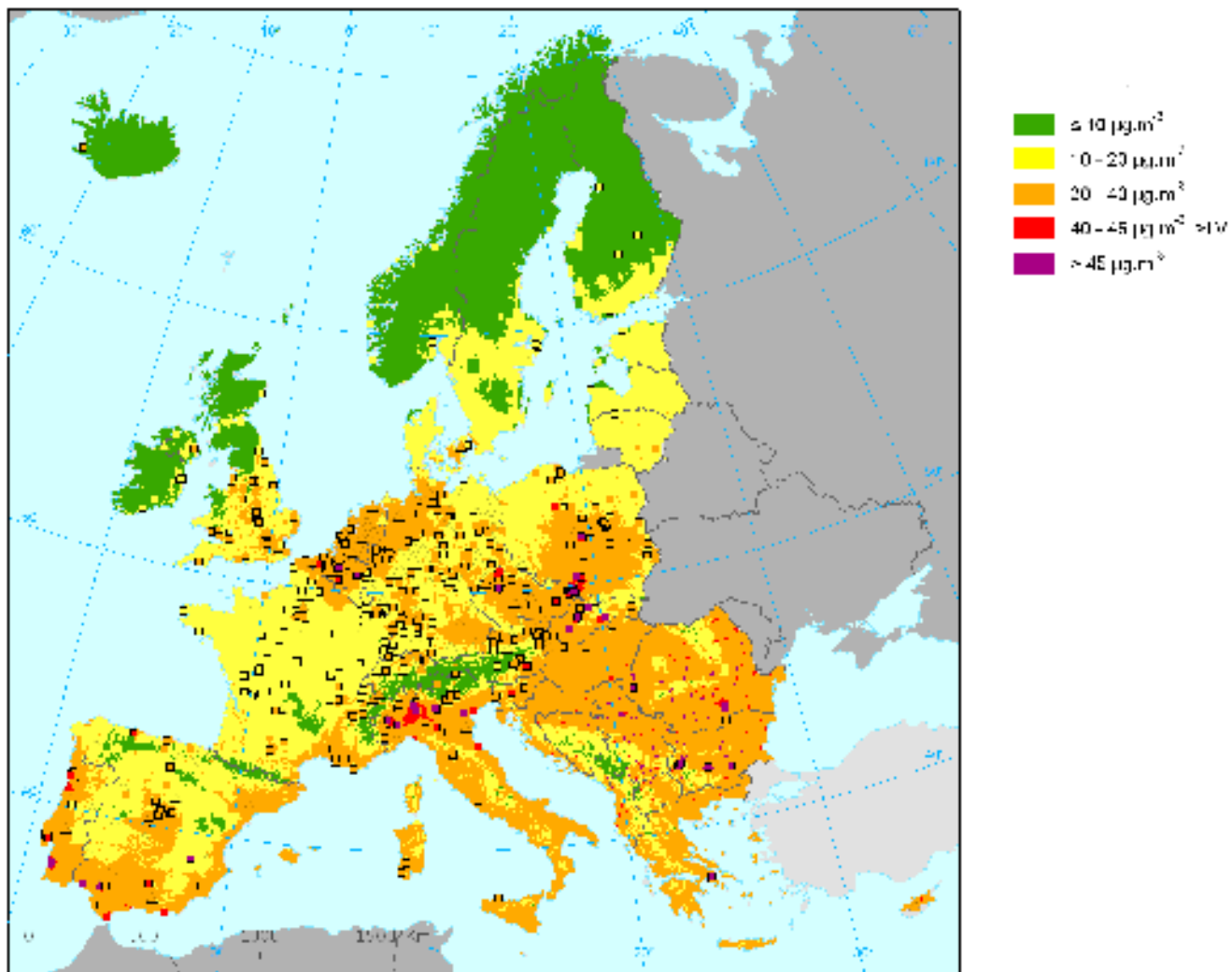
- městská pozadřová
- ◆ předměstská pozadřová
- ▲ venkovská
- dopravní
- ★ průmyslová

koncentrace [$\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$]

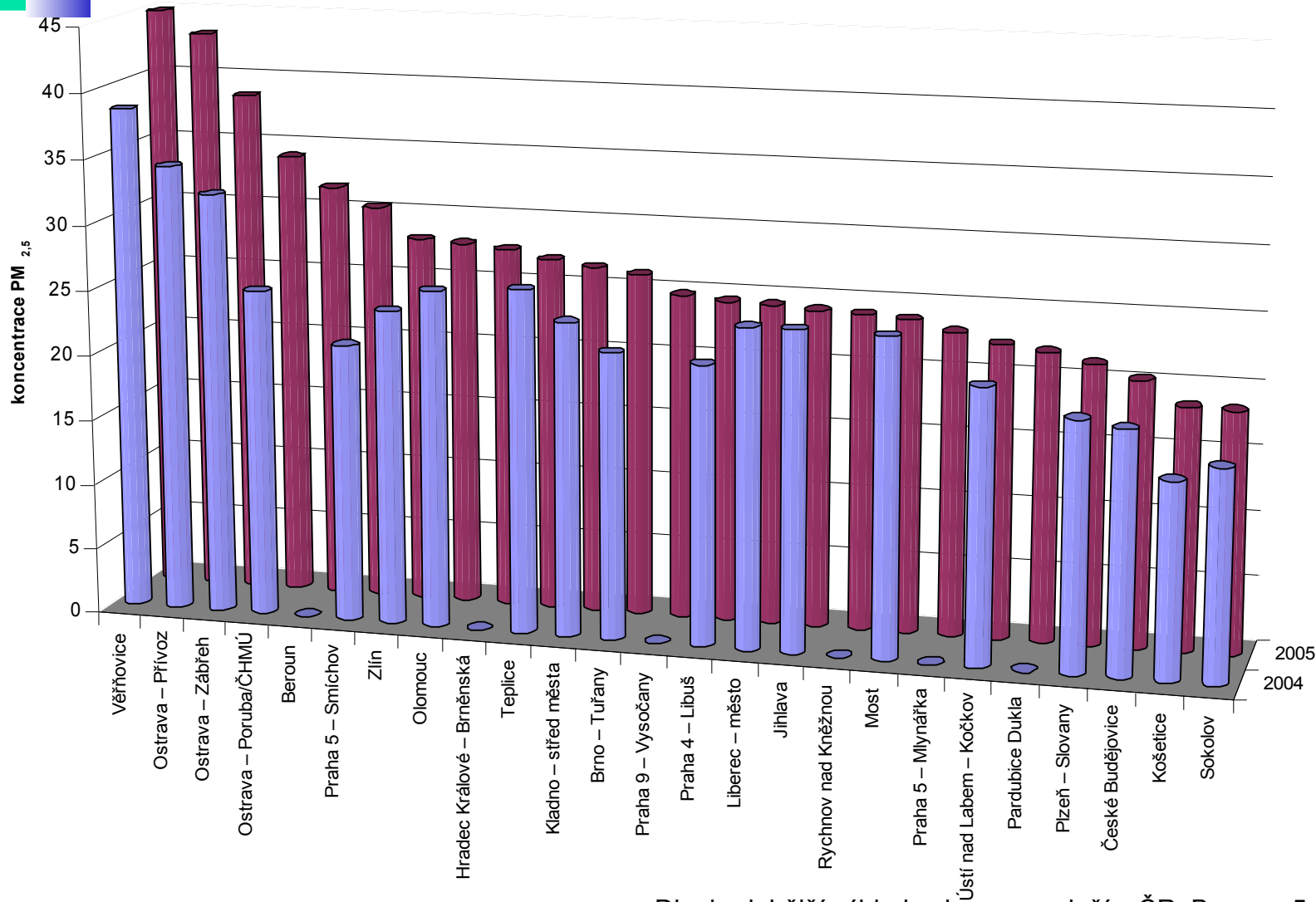
≤ 20	0 %
20 - 30	4.6 %
30 - 50	60.5 %
50 - 60	29.8 %
> 60	5.1 %

Analýza znečištění ovzduší PM₁₀ - rok 2004

Analýza znečištění ovzduší v ČR – roční úrovně PM_{2,5}

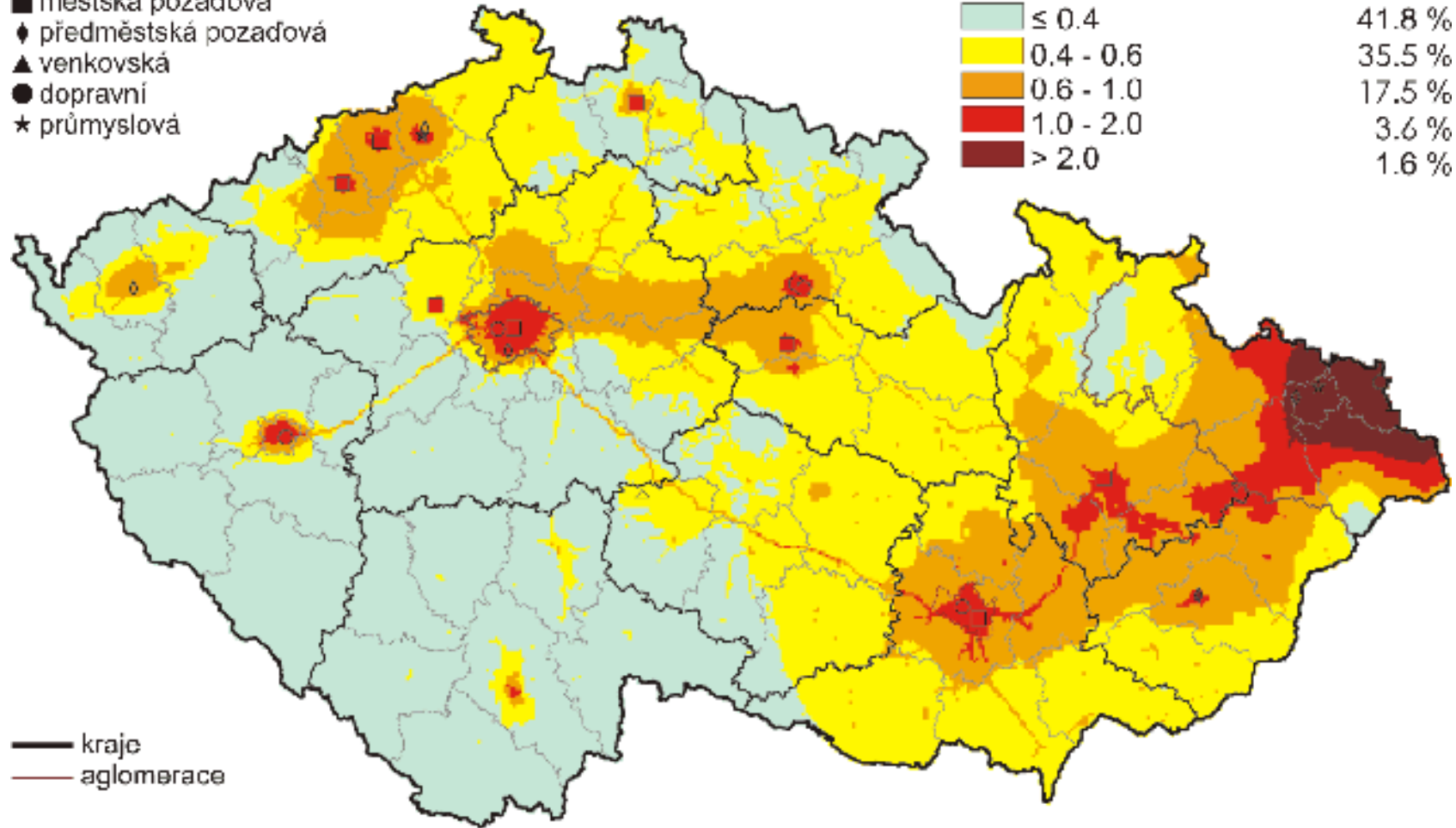
Analýza znečištění ovzduší B(a)P - rok 2005

klasifikace stanic

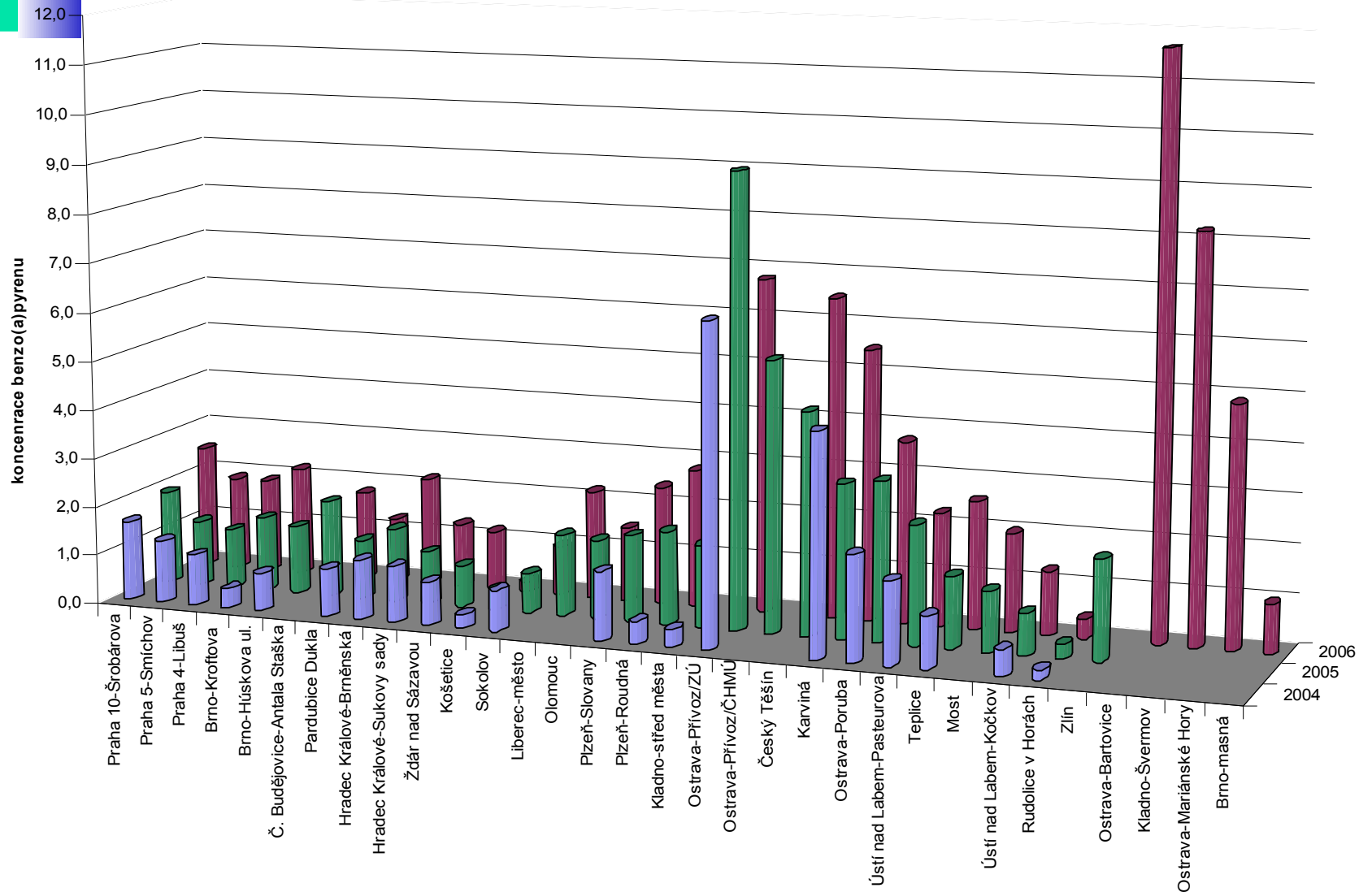
- městská pozadová
- ◆ předměstská pozadová
- ▲ venkovská
- dopravní
- ★ průmyslová

koncentrace [ng.m⁻³]

≤ 0.4	41.8 %
0.4 - 0.6	35.5 %
0.6 - 1.0	17.5 %
1.0 - 2.0	3.6 %
> 2.0	1.6 %

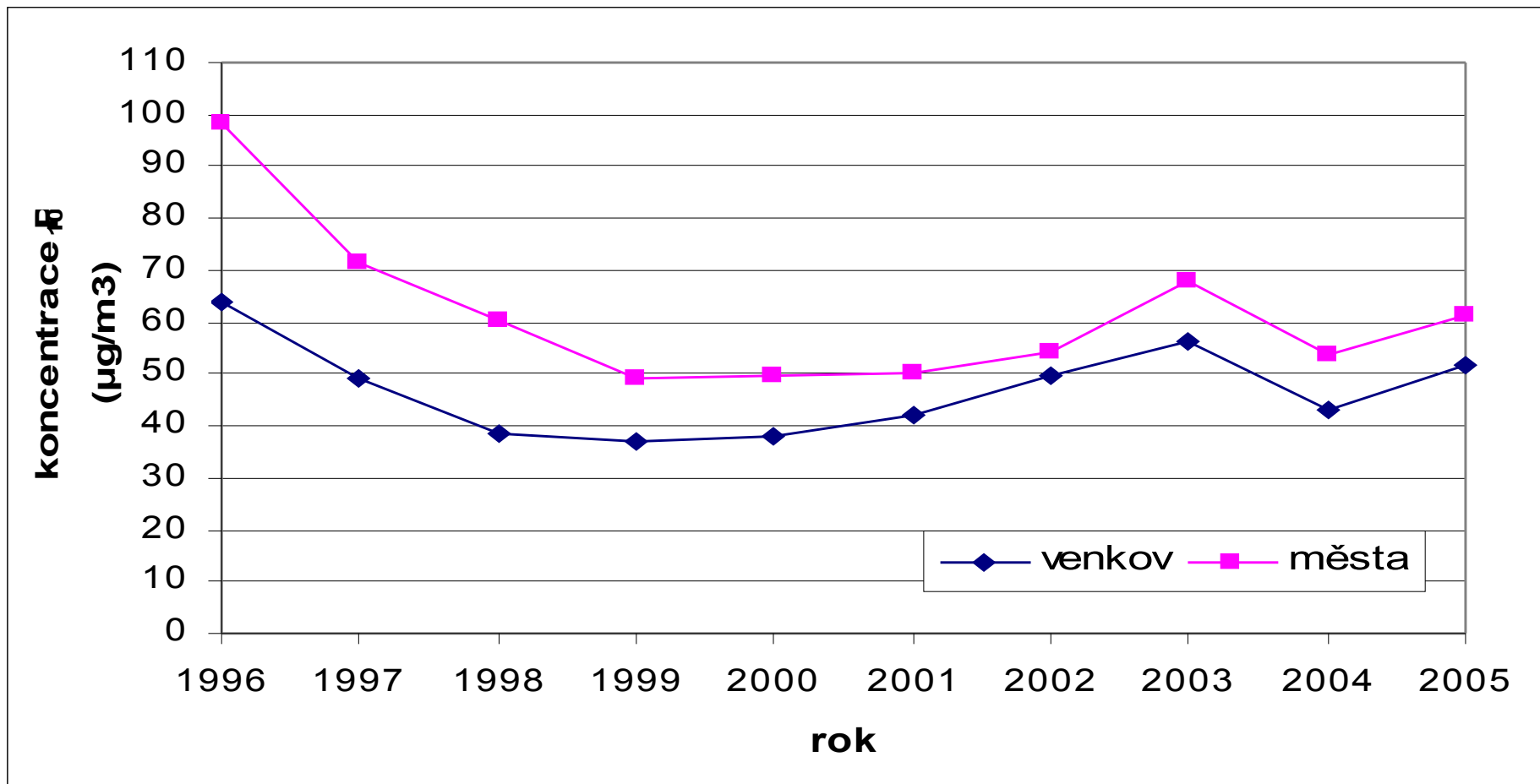

Analýza znečištění ovzduší – roční úrovně B(a)P

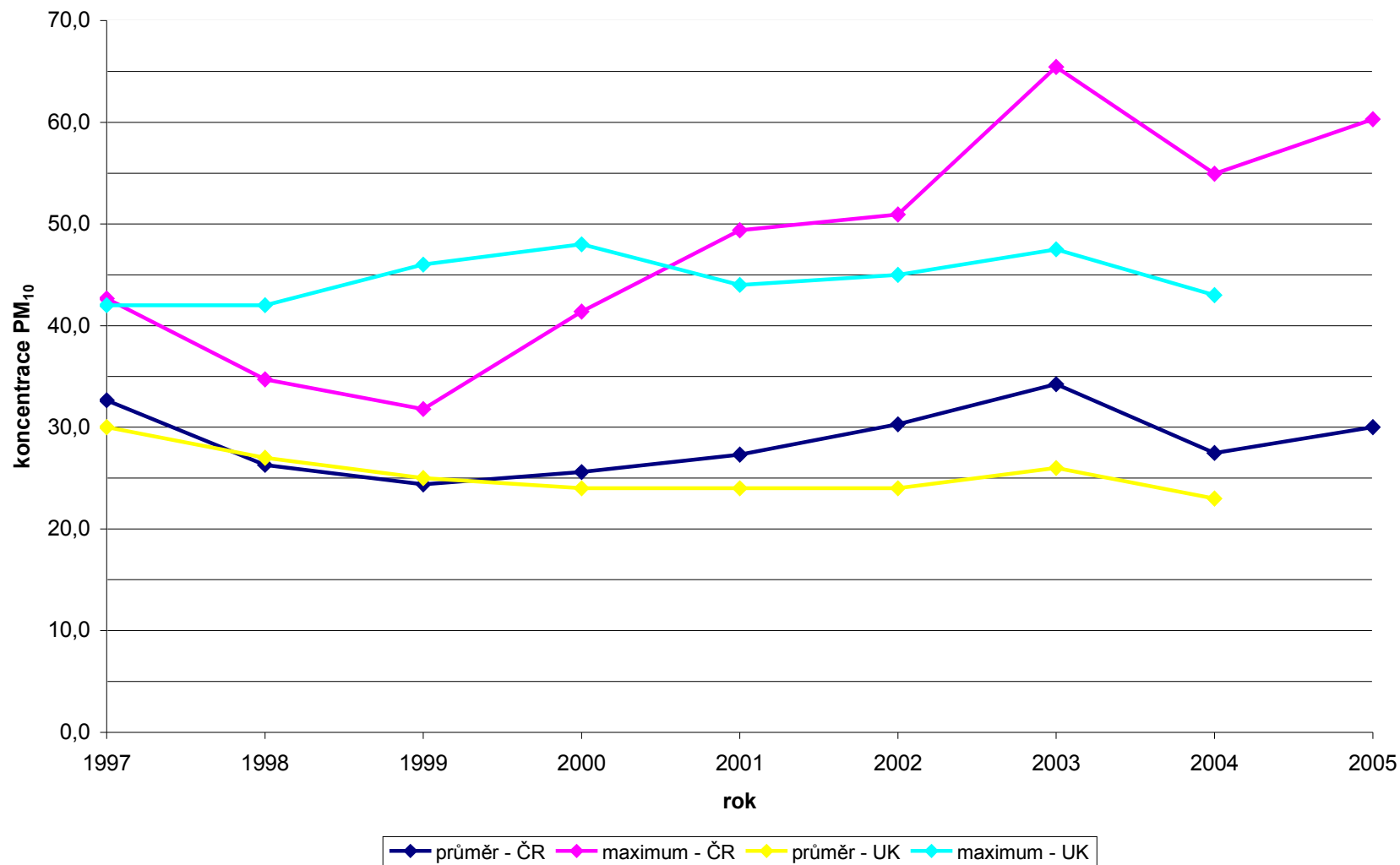

Dlouhodobější výhled ochrany ovzduší v ČR, Beroun, 5.6.2007

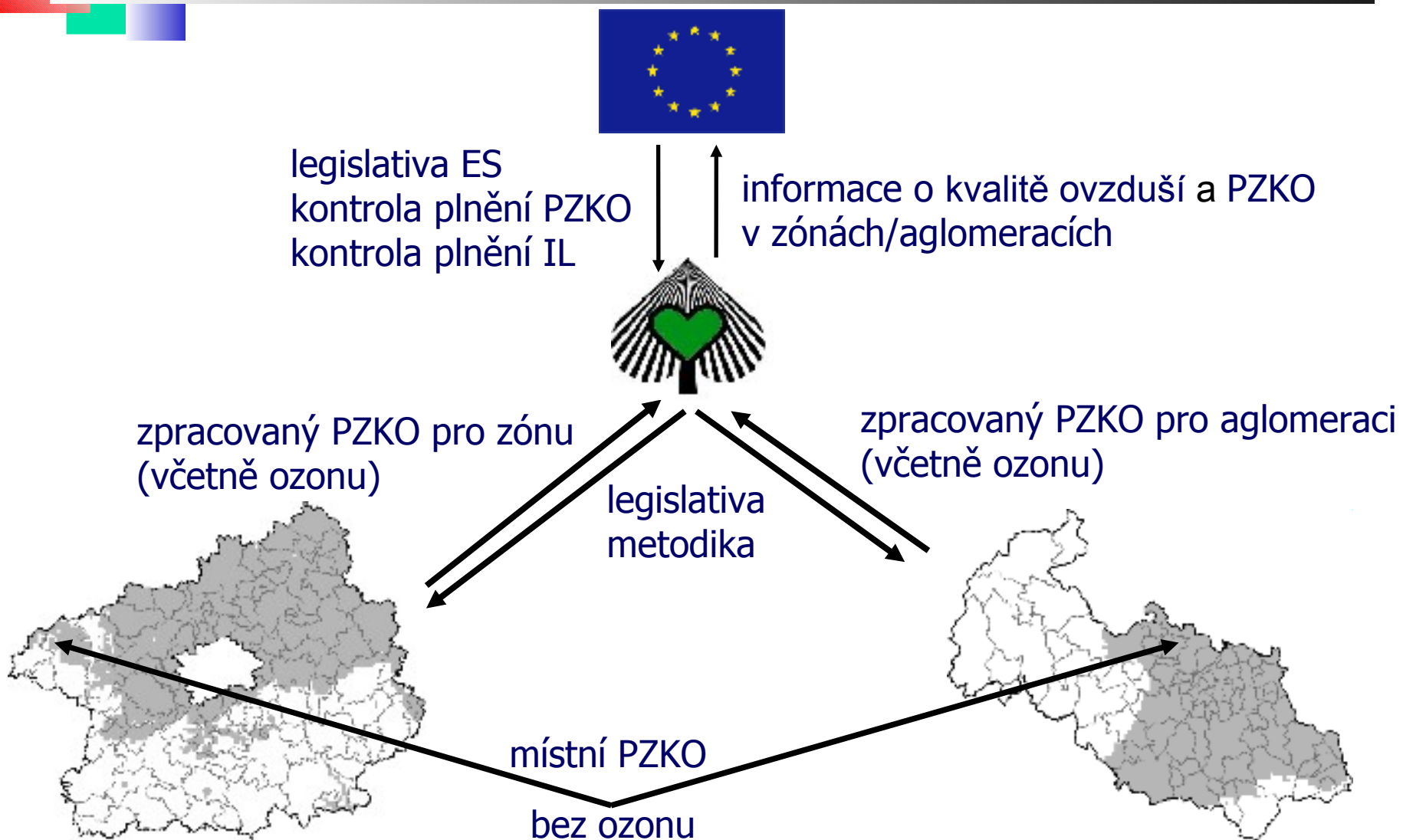
Analýza znečištění ovzduší v ČR - vývoj PM₁₀

Analýza znečištění ovzduší v ČR a UK - vývoj PM₁₀

Principy řízení kvality ovzduší v EU/ČR

Možnosti řešení : Programy ke zlepšení kvality ovzduší

Programy se objevily nově v legislativě v roce 2002 a jejich aplikace není dostačující, přestože se jedná o klíčový nástroj řízení kvality ovzduší

Proto byly od roku 2004 systémově provedeny zejména tyto kroky:

- » optimalizace místních programů ke zlepšení kvality ovzduší zaměřená na identifikaci konkrétních opatření na místní úrovni - rok 2004 a 2005
- » optimalizace programů ke zlepšení kvality ovzduší na úrovni regionů vytvořen rámec pro řízení kvality ovzduší - identifikaci hlavních znečišťovatelů, konkrétních opatření a finančních zdrojů - rok 2005 a 2006
- » příprava OPŽP - prioritní osy 2 jako podpory pro financování PZKO - rok 2006
- » příprava NPSE ČR - skutečná opatření na národní úrovni - rok 2006 a 2007

Možnosti řešení: Národní program snížení emisí ČR

Některé problémy s kvalitou ovzduší nelze řešit místně a regionálně

Proto je NPSE ČR rozšířen o problematiku kvality ovzduší:

Globálním cílem NPSE ČR je snížit, s důrazem na podporu nových environmentálně šetrných technologií a využití potenciálu energetických úspor, zátěž životního prostředí látkami poškozujícími ekosystémy a vegetaci a vytvořit předpoklady pro regeneraci postižených složek životního prostředí a pro snižování rizik pro lidské zdraví, která plynou ze znečištění ovzduší a tím přispět k naplnění strategického cíle Environmentálního pilíře Strategie udržitelného rozvoje ČR

Specifické cíle

- » plnit od roku 2010 stanovené hodnoty národních emisních stropů pro SO₂, NO_x, VOC a NH₃
- » přispět ke snížení úrovně znečištění ovzduší PM₁₀ pod platné imisní limity
- » přispět ke snížení úrovně znečištění ovzduší B(a)P pod stanovené cílové imisní limity

Územní priority

Aglomerace Moravskoslezský kraj a Hlavní město Praha a Zóna Ústecký kraj

Možnosti řešení: Národní program snížení emisí ČR

Nad rámec stávajících opatření obsahuje návrh NPSE ČR dodatečná opatření zaměřená na snížení znečištění ovzduší

- » Snížení emisí PM_{10} a $PM_{2,5}$ a NO_x ze sektorů vytápění komerčních a veřejných objektů a vytápění domácností
- » Snížení emisí PM_{10} a $PM_{2,5}$ a NO_x ze sektoru silniční doprava
- » Příprava komplexní novely zákona o ochraně ovzduší
- » Příprava ekologické daňové reformy, která povede také ke snižování emisí znečišťujících látek
- » Zvýšení veřejného povědomí o rizicích stávajícího znečištění ovzduší
- » Společný (česko - polský) přístup k řešení problematiky znečištění ovzduší na Ostravsku

Aktivita	Termín	Nositel aktivity
6.1.1 Stanovit technické požadavky na spalovací zdroje o jmenovitém tepelném výkonu do 0,2 MW	31.12.2008	MŽP, MPO
6.1.2 Zajistit kontrolovatelnost spalovacích zdrojů umístěných v domácnostech	31.12.2008	MŽP
6.1.3 Umožnit spalování tuhých paliv v sektorech vytápění komerčních a veřejných objektů a vytápění domácností pouze ve zdrojích, které budou plnit stanovené technické požadavky	01.01.2014	MŽP
6.2.1 Zlepšit funkčnost a zpřísnit podmínky systému pravidelných kontrol technického stavu vozidel	31.12.2008	MD, MŽP
6.2.2 Vytvořit podmínky pro provádění mobilních technických kontrol a emisního měření jako doplňku k pravidelným kontrolám ve stanicích technické kontroly a emisního měření	30.06.2008	MV
6.2.3 Realizovat program obměny vozového parku veřejné správy za "čistá vozidla"	01.01.2014	všichni členové vlády hejtmani, primátoři
6.2.4 Urychlit obnovu vozového parku podnikatelských subjektů	31.10.2007	MF, MŽP
6.2.5 Zvýšit horní hranici poplatku za vjezd do vybraných míst a částí měst	31.12.2008	MF, MŽP
6.2.6 Posílit postavení obcí při stanovení podmínek provozu pozemních komunikací	31.12.2007	MŽP
6.2.7 Zasazovat se za urychlené projednávání nových emisních standardů	průběžně	MD, MŽP
6.3.1 Připravit analýzu stávající právní úpravy ochrany ovzduší	31.12.2007	MŽP
6.3.2 Připravit komplexní novelu zákona o ochraně ovzduší	31.12.2008	MŽP, MPO, MZd, MZe
6.4.1 Připravit druhou etapu ekologické daňové reformy, která povede také ke snížení emisí znečišťujících látek	31.12.2007 31.12.2008	MŽP, MF, MPO
6.5.1 Naplnit mezinárodní dohodu o spolupráci v otázce řešení problematiky kvality ovzduší	30.09.2007	MŽP
6.6.1 Připravit informační kampaň pro veřejnost	30.09.2007	MŽP, MZd
6.6.2 Připravit informaci o kvalitě ovzduší a zdravotních rizicích pro členy vlády České republiky	30.11.2007 každoročně	MŽP, MZd

Možnosti řešení: zpřísňování emisních limitů

Zpřísňování plošné - pomocí právních předpisů

- » již přijatá novela: od roku 2010 musí plnit vybrané technologické zdroje přísnější emisní limity pro tuhé znečišťující látky, např. výroba koksu, výroba železa nebo oceli
- » připravovaná novela: zpřísnění obecných emisních limitů

Zpřísňování individuální – v rámci procesu IPPC

- » mělo by být více využíváno, neboť možnosti a důvody pro plošné zpřísňování již často nejsou

Komplexní revize právního rámce ochrany ovzduší

Možnosti stávajícího zákona o ochraně ovzduší nejsou dostatečné pro řešení problémů se znečištěním ovzduší, neboť je založen na emisním principu

Je třeba zdůraznit/zavést tyto principy:

- » možnost širší aplikace plánů snížení emisí u zdrojů znečišťování ovzduší
- » zavedení individuálního přístupu ke zdrojům znečišťování ovzduší se zohledněním jejich významu
- » rozšíření aplikace emisních stropů na různých úrovních (např. podle typů a velikosti zdroje či podle jednotlivých sektorů)
- » optimalizace realizace programů ke zlepšení kvality ovzduší v zónách
- » individuální zpřísnění emisních limitů a technických požadavků na provoz zdrojů v návaznosti na kvalitu ovzduší
- » zpřísnění požadavků na kvalitu paliv a případné omezení jejich používání ve stanovených typech zdrojů

Další možnosti řešení – OPŽP pro období 2007 - 2013

Operační program Životní prostředí pro období 2007 - 2013

Oblast intervence 2.1 - Kvalita ovzduší - (PM_{10} a PAH)

- » Omezení emisí z vytápění rodinných domů nenapojených na CZT
- » Omezení emisí z energetických systémů
- » Omezení primární prašnosti z povrchů a sekundární prašnosti

Oblast intervence 2.2 - Omezení emisí - (PM_{10} a NO_x)

- » Snížení emisí NO_x a TZL u LCP s cílem splnění národního emisního stropu pro NO_x a splnění emisního limitu pro PM_{10}
- » Snížení emisí NH_3 a VOC u malých a středních zdrojů s cílem splnění národních emisních stropů a snížení emisí dalších ZL

**Děkuji ČHMÚ za podkladová data a
vám všem za pozornost!**

Ing. Jiří Morávek
Ministerstvo životního prostředí
Odbor ochrany ovzduší
Vršovická 65
100 10 Praha 10-Vršovice
email: Jiri_Moravek@env.cz